

Juni 2012

nieuwsbrief

- Vechtsportkampioen Perry Ubeda
'Hou rekening met de kracht van een ander'
- Zr. Bernadette neemt afscheid
'Liefde. Aandacht. Een schop onder de kont'
- Samenwerking Veiligheidshuis Nijmegen
'Wat goed is voor een delinquent, is goed voor ons'

moria

werken aan vrijheid

Wachten op transformatie

De zomervakantie is in aantocht. Bij Moria wordt ernaar uitgekeken. Voor de staf is het ook spannend, ieder jaar. De Nijmeegse zomerfeesten tijdens de Vierdaagse hebben een grote aantrekkingskracht op onze bewoners, net zoals zon en water. Hun lijven zijn in de fitness al voorbereid op plezier en vriendinnen. Dat heb je met een huis vol jongemannen.

Zelf zie ik er ook naar uit, vakantie. Het was een intensief jaar vol veranderingen. We proberen Moria *toekomstproof* te maken, want er gaat veel veranderen. De initiatiefnemers van Moria zetten een stap terug, er komen anderen voor in de plaats. Zij hebben hun eigen regels en verplichtingen, en dus moeten we anders gaan werken.

Behalve hard werken ging ik afgelopen jaar ook naar school: terug naar de universiteit. Vroeger was het theologie, nu doe ik bedrijfskunde. Van het ene naar het andere uiterste. Twee avonden per week zit ik tussen de streepjespakken.

Ik dacht: ik blijf een beetje een buitenstaander. Maar nee. Een studie verandert je manier van kijken fundamenteel. Eigenlijk word je een beetje geïndoctrineerd, en dat is ook de bedoeling.

Bedrijfskunde heeft haar eigen paradigma, een eigen manier van kijken. Dat paradigma geldt niet alleen onder bedrijfskundigen, maar breed in onze samenleving. Tot in de zorg toe. Zo is transformatie in dit vak een centraal begrip: een bedrijf transformeert input in output. Tijdens die transformatie wordt waarde gecreëerd. Van koetje tot toetje; van korrel tot borrel; van zand tot klant. Die waarde is niet iets objectiefs, het gaat om waarde voor de klant. Het gaat erom te ontdekken wat van waarde is. Of beter nog: kan zijn. En hoe je dat het beste en als eerste kunt doen. Beter en sneller dan de concurrentie. Alles wat geen waarde toevoegt, zoals wachten en omwegen maken, is verspilling. Bedrijfskundigen gaan recht op hun doel af. Ze hebben *targets*.

Natuurlijk vraag ik me dikwijls af hoe dat bij Moria zit. Is er ook een transformatie? Waar zit de waarde? Wie is de klant?

Om met het laatste te beginnen: is onze klant de bewoner om wie alles draait? Of Justitie die alles betaalt? Of allebei? Duidelijk is dat bewoners en Justitie niet per se dezelfde doelen nastreven. Justitie wil recidivereductie. De bewoner wil een normaal leven.

Bedrijfskunde veronderstelt dat je weet wie de klant is, maar ook dat de klant weet wat hij wil, wat zijn doelen, vragen en behoeften zijn. In onze begeleiding van onze bewoners is dat een belangrijk onderdeel. We willen zicht krijgen op de vragen van de bewoner en zijn doelen verhelderen. Niet alleen voor onszelf, maar juist voor hem zelf.

Het is de vraag of dat bij ons zo efficiënt kan of moet als in de bedrijfskunde wordt geleerd. In dat vak is het de kunst om onnodige stappen of tijdverlies te identificeren en terug te dringen of uit te bannen. Efficiency is verspilling tegengaan.

Bij Moria staat de transformatie van mensen centraal. Wij willen die niet *maken*, alsof wij producenten zijn. Dat kan ook helemaal niet. Transformatie gebeurt in mensen zelf. Wij kunnen hooguit begeleiden: ordenen, begrenzen, aanmoedigen, prikkelen. Vooruitgang vindt bij Moria vaak plaats als twee stappen voorwaarts, en dan weer een achterwaarts. Dat kan frustrerend zijn, voor alle partijen. Maar vaak is dat juist leerzaam, al ziet het er inefficiënt uit.

Ruimte geven, wachten: dat is bij ons juist heel waardevol. En even vakantie nemen trouwens ook.

André Stuart, directeur

‘Vooruitgang vindt bij Moria vaak plaats als twee stappen voorwaarts, en dan weer een achterwaarts.’

Hij at mee. Pasta stond op het menu. ‘Smaakte goed.’ **Perry Ubeda** (40), trainer en meervoudig wereldkampioen vechtsporten, was in april gast aan tafel bij Moria.

‘Je hebt handen om je heen nodig’

‘De sfeer bij Moria was relax. Ik voelde me op m’n gemak, maar dat voel ik me overall. We hebben gegeten, gepraat en ik heb ze een lesje boksen gegeven. Ik vind het heel belangrijk wat daar gebeurt. Als je hoort dat die jongens na hun straf in een keer buitenstaan, dat gaat vaak mis. Ik heb daar niet ver vanaf gezeten.

Ik kom uit een achterstandswijk, de Wolfskuil, en in mijn tijd gebeurde er echt wel meer dan nu.

Ik groeide op in een eenoudergezin. Op mijn negende begon ik met kickboxen, op mijn tiende met wedstrijden. Ik wilde kampioen worden. Er waren maar vier of vijf jeugdvechters, dus ik stond vaak tegenover dezelfde. Ik had een broertje dood aan school, maar trainen, dat moest. Vooral van mezelf. En mijn vader was een stok achter de deur, als hij er was. Hij zat soms in de gevangenis.’

Je hebt zelf ook gezeten.

Klopt. In de Corridor, de jeugdgevangenis in Zeeland. Later heb ik er nog lesgegeven. We kregen met vier jongens twee maanden voor een normaal knokpartijtje. Dat was een foutje. We waren op vakantie in Renesse, daar werd wat afgeknokt toen. Ik was negentien. Soms

maak je een verkeerde keuze. Wij hadden de pech dat de nieuwe burgemeester een voorbeeld wilde stellen.

Had het met jou verkeerd kunnen aflopen?

‘Ja natuurlijk. Twee van mijn beste jeugdvrienden zijn de bekendste junks van Nijmegen. Daar speelde ik vroeger mee op straat. Eén heeft geen tand meer in zijn mond. Zij zijn gaan blowen en ik niet. En zij zijn steeds verder gegaan daarin. Ik had mijn sport. Mijn sport is mijn redding geweest.’

Waarom vechtsport?

‘Ik ben een voorstander van vechtsport. Je leert je lichaam kennen en weet wat je kracht is. Boksen is meer dan vechten. Je vecht met je verstand, niet met je emotie. Je moet niet alleen uitgaan van je eigen kracht.

Vooral jongere jongens hebben dat niet in de gaten. Die staan voor dichte deuren. En snappen niet dat mensen zich afkeren omdat zij zich vervelend gedragen. Met vechten leer ik ze rekening houden met de kracht van de ander. Ik werk als trainer met probleemjongeren. Gedragstraining, daar heb ik allerlei studies voor gedaan. Over weerbaarheid, leren omgaan met agres-

sie. Ik probeer ze bewust te maken hoe ze zich gedragen. Als ik in een kroeg ben en iemand is uit op ruzie, kan ik daarop ingaan. Maar ik kan ook een stap opzij doen.’

Jij gaat aan de kant voor iemand anders?

‘Niet voor iemand anders. Voor mezelf! Je moet keuzes maken voor jezelf. Ik weet wat de gevolgen kunnen zijn als ik geen stap opzij doe. En ik ben degene die anders kan reageren in deze situatie. Je hebt altijd van die mannetjes die haantje willen spelen. Wat win ik als ik daarmee de confrontatie aanga? De jongens bij Moria zitten ook in zo’n proces.’

Wat wil je de jongens meegeven?

‘Dat het nog kan. Het leven kan leuk zijn, maar je moet veel zelf doen. Het moet vanuit jezelf komen. Je kunt je problemen opstapelen, of je kunt om hulp vragen. Als er van tien kanten een hand wordt uitgestoken en jij trekt je hand los, sta je alleen. Je hebt handen om je heen nodig. Ik ben heel vaak gevallen. Maar ik ben ook heel vaak weer opgestaan.’

Perry Ubeda woont samen en heeft een dochter, Zosja (8), uit een eerdere relatie.

Investeren in veelplegers loont

Moria is een van de partners van het Veiligheidshuis in Nijmegen, met name waar het gaat om de aanpak van jonge veelplegers. 'Ketenregisseur' Hennie van der Vrande: 'Jongemannen die wat willen en wat kunnen, sturen we graag naar Moria.'

Ooit droomde Hennie van der Vrande ervan: een plek waar alle partijen die met veelplegers te maken hebben samen een aanpak op maat konden maken. Van der Vrande was toen nog wijkagent en kende zijn pappenheimers. 'Ik kon aan de manier waarop ergens was ingebroken soms al zien wie het gedaan had.'

Vier jaar bestaat de aanpak van veelplegers nu in Nijmegen, en de resultaten zijn opzienbarend. 'Als je niets doet, is de kans op recidive negentig procent', zegt Van der Vrande. 'Bij ons is tot nu toe 45 procent teruggevallen van de mensen met wie we een contract sloten.'

Tien miljoen per jaar

Nijmegen heeft zo'n 250 veelplegers. Het Veiligheidshuis richt zich op de 75 actiefsten: mensen (meest mannen) die de afgelopen vijf jaar minstens tien keer zijn opgepakt en veroordeeld.

Hennie van der Vrande

De meesten zijn verslaafd en hebben vrijwel dagelijks zo'n € 50,- nodig voor hun portie drugs. Een voorzichtige schatting leert dat elk van hen de samenleving zo'n € 150.000,- per jaar kost aan schade en inzet van politie, justitie en hulpverleners. 'Bij elkaar minstens tien miljoen per jaar', zegt Van der Vrande.

Dinsdag is 'veelplegersdag' in het Veiligheidshuis, zoals woensdag jeugddag is en donderdag de dag van huiselijk geweld. Op die dagen komen vertegenwoordigers van alle vaste partners (zoals politie, Openbaar Ministerie, reclassering, Kairos en Iriszorg) bij elkaar om te bekijken hoe het met de veelplegers gaat en afspraken te maken.

Worst en stok

De aanpak is er een van repressie en preventie. Veelplegers worden gestraft en krijgen, als ze gemotiveerd zijn, een hulpverleningsaanbod op maat aangeboden. Als ze daarop ingaan, tekenen ze voor de gemaakte afspraken. Meestal gaat dat om de basis die nodig is om een beetje een normaal leven te leiden: een identiteitsbewijs, schuldsanering, verzekering, een dak boven het hoofd, uitzicht op opleiding of werk en een vertrouwenspersoon. 'We houden ze een worst voor én laten een stok zien', zegt Van der Vrande. 'Wij kunnen ze daarop aanspreken als ze de fout ingaan, zij kunnen ons aanspreken op onze beloften.'

Ze menen het

Moria is incidenteel partner. Het Veiligheidshuis heeft drie plaatsen ingekocht voor ambulante begeleiding buitenshuis. Zo kunnen jonge veelplegers 'die wat willen en wat kunnen' snel een plek krijgen. 'Het gaat dan niet om jongens die zwaar verslaafd of te beperkt zijn, of die zware psychiatrische problemen hebben. Die komen bij Moria niet tot hun recht.'

'Als zo'n jongen het goed heeft, gaat het beter met ons allemaal.'

'Korte lijnen zijn van belang'

Ongeveer een jaar geleden deed Moria voor het eerst mee aan een multidisciplinair overleg over veelplegers, op uitnodiging van Hennie van der Vrande. 'Dat sprak ons zeer aan', zegt teamcoördinator Jan Wassink. 'We bespreken een jongen en kunnen meteen gebruik maken van elkaars expertise.'

Dan wordt snel duidelijk of een jongen kans heeft op een uitkering en welk soort van begeleiding of zorg we voor hem kunnen regelen.'

Veelplegers zijn een slag apart, vindt Jan. 'Het zijn draaideurcriminelen, maar geen stoere of geharde criminelen. Vaak zijn het aardige, vriendelijke jongens, die onzeker zijn en beperkt. Ze hebben zoveel onmogelijkheden dat ze snel terugvallen in oude patronen.'

Moria is voor het Veiligheidshuis interessant vanwege de brede aanpak. 'Als een jongen bij ons geplaatst wordt, weten de andere partners in de keten dat er niet veel extra begeleiding nodig is', vertelt Jan. 'En tegelijk kunnen wij nu veel sneller psychische of andere hulp regelen als het nodig is.'

De kans bestaat dat Moria in de toekomst ook veelplegers ambulante zal begeleiden: jongens die niet in huis wonen of gewoond hebben. 'Door alle veranderingen zullen we bewoners niet zo lang in huis kunnen houden als we willen', zegt Jan. 'Maar we willen onze eigen brede aanpak van alle leefgebieden blijven hanteren.'

Het sterke punt van Moria is volgens Van der Vrande de kleinschaligheid en de huiselijkheid. 'Moria biedt een totaalpakket. De jongens krijgen duidelijkheid en rust, en ze worden begeleid door een klein team betrokken mensen. Ik kan goed zaken met ze doen: ze zijn flexibel en doen wat er nodig is. En bovendien: ze menen het.'

Ingemaakt

Van der Vrande meent het ook. Dat blijkt uit de passie waarmee hij praat over de aanpak van veelplegers, waarvan hij

namens de gemeente Nijmegen de regisseur is. 'Ik wil graag goede resultaten halen. Niet voor mijn baas, maar voor de maatschappij en voor de mensen zelf. Maar dat is eigenlijk hetzelfde. Want als zo'n jongen het goed heeft, gaat het beter met ons allemaal.'

De kleinschaligheid en de samenwerking met het Veiligheidshuis brengt onverwachte extraatjes mee. Deze zomer voetbalt een team van het Veiligheidshuis opnieuw tegen een team van Moria. 'Vorige keer werden we ingemaakt', grijnst Van der Vrande. 'Ze hebben een paar echt goede spelers, zo jong en zo snel. En na de wedstrijd raken we aan de praat. Eerst zeggen ze: "Hé, jij bent toch die wout?" Maar daarna wordt het gewoon gezellig.'

‘Ik krijg veerkracht van de jongens’

Zuster Bernadette (70) is de laatste religieuze die als vrijwilliger voor Moria werkte. Na elf jaar nam ze afscheid van Moria. ‘Ik kon er zo lachen, met het team en met de jongens.’

Ze is klein van stuk en kordaat. Bij Moria had ze nog lang meegekund, want haar aanwezigheid was een verrijking voor het huis. We zien haar met lede ogen gaan. Maar zuster Bernadette is elders nodig. Ze is de jongste van haar congregatie, *Filles de la Sagesse*, en gaat haar oudere medezusters ondersteunen.

Elke woensdag was ze er, gewoon voor wat er nodig was. In de beginjaren hielp ze het huis poetsen, de was doen, leerde ze de jongens wat koken, als het zo uitkwam. ‘Sommigen konden nog geen aardappel schillen. Dan zeiden ze: “Zuster, ik heb zo’n zin in gebakken aardappels”. “Dat zal ik jou eens gauw leren”, zei ik dan.’

Ze wist heel goed wat voor vlees ze in de kuip had. ‘Soms kwam ik in de was van die grote badhanddoeken tegen, met de naam van een hotel erop.’ Ondeugend: ‘Ik vroeg dan later: “Heb je die gekregen?” Maar ik had er geen problemen mee. Dat kwam uit het verleden. Al deze jongens hebben gezeten, dus er is altijd iets geweest wat niet klopt. Ik hoef daar niks van te weten, want elke jongen heeft een nieuwe kans gekregen. Daar gaat het om.’

De jongens van Moria hebben aandacht nodig, liefde. ‘En soms een schop onder hun kont’, zegt ze. ‘Bijvoorbeeld als ze een terugval hebben, met blowen en schulden, of als ze niks willen. Laatst was de stofzuiger kapot en dan gaan ze achterover zitten. Zo van: het is niet van mij, dus het doet er niet toe. “Potverdorie”, zeg ik dan, “dat kun je toch wel zelf maken?”’

Zuster Bernadette heeft geen bidziel, zegt ze. ‘Ik moet wat te doen hebben, en van deze jongens krijg ik veerkracht. Weet je, ik heb zoveel ellende gezien, ik schrik nergens meer van. Ik heb twintig jaar in Amsterdam gewerkt met verslaafde straatprostituees. In de jaren tachtig, de tijd van aids. Toen heb ik veel vrouwen naar het kerkhof gebracht.’

Eind mei was zuster Bernadette er voor het laatst. ‘Ze zullen me best missen’, zegt ze met een grote lach. ‘Maar ik hun nog veel meer.’

Jaarverslag 2011

Het jaar 2011 is voor Moria een jaar van groeien geweest – en groeien gaat niet vanzelf. De doelgroep van Moria verandert, door allerlei oorzaken, en dus moet ook onze begeleiding ver-

anderen. We bereiden ons bovendien voor op het einde van de financiële ondersteuning van de religieuzen, die ons al deze jaren hebben geholpen. Dat stelt andere eisen aan de financiering, de verslaglegging en de borging van de kwaliteit van ons programma.

Moria verandert, maar wil in de kern hetzelfde blijven. We willen een huis zijn waar jonge (ex-)delinquenten worden gezien,

en waar ze de kans krijgen een nieuw bestaan op te bouwen. Het is fijn te merken dat velen zich daarbij betrokken voelen.

Het jaarverslag 2011 geeft de cijfers en het verhaal van het afgelopen jaar. U leest er over het begin van de samenwerking met Kairos, de Nijmeegse polikliniek voor forensische psychiatrie. Elke twee weken is psychotherapeute Helmi Wilbers een ochtend bij Moria ‘voor wat dan ook’: advies aan de staf, een intake of om een bewoner een duwtje de goede kant op te geven.

Prof. Corine de Ruiter vertelt in het jaarverslag over het werk van haar studenten forensische psychologie bij Moria. Wetenschap en praktijk blijken veel aan elkaar te kunnen hebben. Verder kunt u lezen over de interne vernieuwingen, en over hoe het nu toch is met verschillende oud-bewoners en stafleden.

Om kosten te besparen is het jaarverslag niet gedrukt en verstuurd, maar is het voor iedereen te downloaden via onze website www.stichtingmoria.nl

‘Je bent dichterbij dan je denkt’

Op 9 juni verscheen het boek *Echt zijn. Jonge mensen over leven met aandacht. Een van de tien jongvolwassenen die aan het woord komen is Jan Maloko, tot afgelopen voorjaar bewoner van Moria.*

Het boek is gemaakt door Arjan Broers in opdracht van de maristen, de congregatie die ook aan de wieg stond van Moria, en er nog steeds betrokken bij is. De maristen beschouwen het als hun taak om hun spiritualiteit van ‘aandachtig aanwezig zijn’ uit te dragen aan jonge mensen. Het boek is onderdeel van een groter aantal activiteiten, zoals het Stiltehuis, het Huis van Aandacht en de persoonlijke gesprekken die jonge mensen kunnen voeren onder de titel ‘Een reis naar binnen’.

Voor Jan was de gevangenis het absolute nulpunt, en het failliet van een periode

waarin hij maar wat deed, zonder erbij na te denken. Bij Moria kreeg hij de kans die hij wilde: de ruimte en wat hulp om er toch iets van te maken. ‘Weet je’, zegt hij in het interview, ‘vroeger was ik van “leve de lol”, maar ik had altijd stress. Ik keek steeds achterom of ik wel veilig was. Nu sta ik met een *smile* op en ga ik ermee naar bed. Er is meer helderheid nu.’

De tien interviews, met prachtige portretten van Bram Budel in een vormgeving van Simone Weijs, gaan vergezeld van citaten van zoekers uit andere tijden en culturen. Ook staan er korte reflecties bij, die de lezer verleiden nog wat beter te kijken naar het verlangen dat uit de levensverhalen spreekt. Bijzonder is dat er bij het portret van Jan nog een gedicht van zijn hand is opgenomen, dat hij schreef in de gevangenis. ‘Blijf knokken,

blijf hopen’, houdt hij zichzelf voor. ‘Want je bent dichterbij dan je denkt.’

Arjan Broers. Echt zijn, jonge mensen over leven met aandacht. Valkhof Pers, Nijmegen. 72 pagina's, geïllustreerd, full colour. ISBN 978 90 5625 379 0, € 12,95

Ilias (24): ‘Ik dacht: ze neemt de nooduitgang’

‘Ik wil met een schone lei beginnen. Dus ik wil niet herkenbaar op de foto, of met mijn echte naam. Ik ben bijna klaar met mijn opleiding, in juni krijg ik mijn ROC-diploma als sportinstructeur. Ik werk al als fitnessinstructeur en geef hiphoples aan kinderen. Ik ben graag van 's morgens tot 's avonds bezig. Anders voel ik me een doelloze kip.

Het liefst ga ik in de sport met speciale doelgroepen werken. Daarom wil ik verder leren. MBO, en dan HBO, dat verdient goed. Misschien wel PMT, psychomotorische therapie, dat kreeg ik in de kliniek waar ik zat. Dat gaat over gedrag en hoe je dingen doet. Als iemand boos kijkt, dat je dan bijna vanzelf boos gaat terugkijken en de situatie erger maakt. Mijn vader ging weg toen ik een baby was. Mijn moeder is Nederlands, mijn

vader en stiefvader zijn Marokkaans. Tot mijn twaalfde is het allemaal perfect geweest. Toen werd mijn stiefvader ziek, hij kreeg een psychose en werd steeds gekker. Ik moest me bekeren tot de islam. Uiteindelijk is mijn moeder gevlucht met mijn zusje en broertje. Mijn stiefvader heeft nu zware medicatie.

Daar is het begonnen. Ik was steeds vaker op straat, kreeg verkeerde vrienden. Ik was vijftien toen ik begon met straatroven. Met z'n tweetjes, elke dag. Na tien maanden jeugdgevangenis ging ik toch weer straatroven. Daarom kreeg ik op mijn achttiende twee jaar gevangenis, en daarna Tbs. Daar schrok ik enorm van. De Tbs-kliniek was voor mij het keerpunt, dit wilde ik niet meer. Ik mocht mijn studie gaan doen. En ik wilde me laten dopen. Ik geloof echt in Jezus, wil leven als hij en draag ook een kruisje.

Als het beter gaat krijg je na een tijdje weekendverlof. Ik zag toen in de bieb een meisje, met het boek *de Vliegeraar*. Ik flapte er iets uit en ik kreeg haar mailadres. Zij is nu al anderhalf jaar mijn vriendinnetje. Ik dacht: ze neemt de nooduitgang als ze alles van me hoort. Maar ze is er nog steeds! Ik ben blij met haar en mijn familie die me steunt. En met mezelf.’

werken aan vrijheid

Stichting Moria

Louiseweg 12

6523 NB Nijmegen

T: 024 329 76 80

F: 024 329 76 89

E: info@stichtingmoria.nl

W: www.stichtingmoria.nl

Tw: <http://twitter.com/stichtingmoria>

Bank 13.58.95.308

Stichting Moria ziet ex-gedetineerde jongvolwassenen met andere ogen. Door opvang, begeleiding en voorlichting wil Moria met én voor hen werken aan een nieuw toekomstperspectief. Moria is erkend door het Ministerie van Justitie. De Stichting is een initiatief van de Fraters Maristen, de Zusters van Julie Postel en de Fraters van Utrecht, en wordt financieel en moreel ondersteund door congregaties, fondsen en 2000 particuliere donateurs.